

Abstrakt

Před zhruba patnácti lety prošlo české školství kurikulární reformou. Díky ní školy získaly větší svobodu, ale také zodpovědnost v tom, jak bude vzdělávání právě v jejich případě vypadat. Zavádění reformy provázela mimo nejrůznější očekávání i nedorozumění a problémy. Nyní se schyluje k revizím kurikulárních dokumentů. V tuto chvíli však zatím není jasné, co jim přesně bude podléhat, a bohužel ani to, s jakým cílem jsou vůbec změny plánovány.

Tato práce si tak klade za cíl zmapovat momentální situaci pro oblast přírodopisu a podrobit vybrané školní vzdělávací programy (ŠVP) kvantitativní analýze. ŠVP jsou zde chápány jako jeden z možných ukazatelů toho, jak byly některé ideje z rámcových vzdělávacích programů pro základní vzdělávání (RVP ZV) učiteli pojety a zpracovány. Práce se tak zaměřuje především na oblasti, které byly kurikulární reformou nově akcentovány. Jsou to témata klíčových kompetencí, propojení předmětů (ať už v rámci průřezových témat nebo mezioborovými vazbami skrze vybrané učivo) a v neposlední řadě téma metod a forem výuky a práce se samotným učivem.

Analyzovány byly všechny online dostupné ŠVP základních škol na území Prahy (včetně deseti nezveřejněných na webových stránkách školy), přičemž v potaz byla brána pouze část týkající se přírodopisu. Zjištěné údaje byly zaznamenávány do tabulky, data byla zpracována statisticky a následně podrobena analýze hlavních komponent. Získané výsledky jsou dané do souvislosti s údaji o velikosti škol, jejich zřizovateli a následně jsou srovnány i s údaji ze škol, jejichž ŠVP není zveřejněno online.

Výsledky ukázaly, že většina škol nové možnosti, které jim RVP ZV nabízí, využila jen omezeně. Obvykle se škola zaměřila na jednu kategorii (průřezová témata, učivo apod.) a té se věnovala podrobněji. Stále převládá oddělení přírodopisu od ostatních předmětů, členění učiva kopíruje většinový přístup učebnic a klíčové kompetence spolu s průřezovými tématy se zdají být začleněny spíše formálně. Výuka přírodopisu pomocí přímé práce s živými organismy je spíše vyjímečná.

Klíčová slova: školní vzdělávací program, přírodopis, druhý stupeň, základní škola